เอกสารถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ ๘ สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

สร้างความมั่นคง

สร้างความมั่งคั่ง

สร้างความยั่งยืน

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

จังหวัดน่าน อำเภอนาหมื่น ตำบลปิงหลวง

World Soil Day

แบบถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กิจกรรมที่ ๘ สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

.....

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันจึงขอให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดได้ดำเนินการถอดบทเรียนให้สำเร็จโดยส่งให้กรมทราบ ทาง QR Code ที่ปรากฏตามหนังสือนำส่ง พร้อมเพรียงกันภายในวันศุกร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ เพื่อกรมการพัฒนาชุมชนจักได้รวบรวมนำเสนออธิบดีกรมทราบ ต่อไป

ประเด็นในการเก็บข้อมูลดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตำบล

ตอนที่ ๒ ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตอนที่ ๓ ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ด้านข้อมูลทั่วไปตำบล

๑.๑ พื้นที่ในการดำเนินงาน จังหวัดน่าน อำเภอนาหมื่น ตำบลปิงหลวง

ปัจจุบันมีหมู่บ้านในความรับผิดชอบจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ได้แก่

๑. บ้านดอนมูล	หมู่ที่	๑	
๒. บ้านปิงหลวง	หมู่ที่	๒	เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
๓. บ้านปิงใน	หมู่ที่	๓	
๔. บ้านห้วยเย็น	หมู่ที่	๔	
๕. บ้านต้อง	หมู่ที่	๕	เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
๖. บ้านน้ำแพะ	หมู่ที่	๖	เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
๗. บ้านน้ำเคิม	หมู่ที่	๗	เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
๘. บ้านน้ำลีใต้	หมู่ที่	๘	เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)
๙. บ้านน้ำทา	หมู่ที่	๙	
๑๐. บ้านมะค่างาม	หมู่ที่	๑๐	

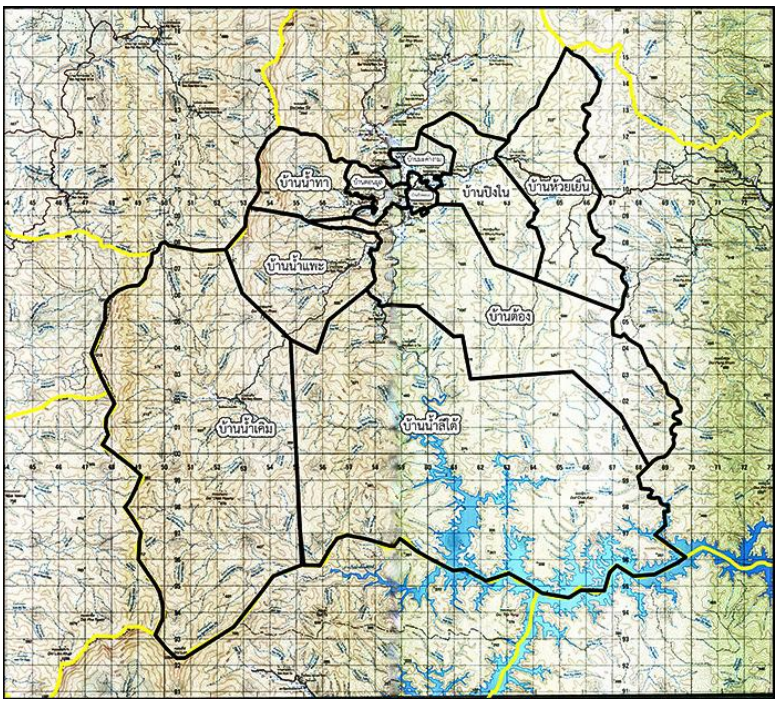

๑.๒ ครู ข และ ครู ข ขยายผลสร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล

๑) ชื่อ-สกุล นายผดุงเกียรติ ป่องนัน ตำแหน่งทางสังคม กำนันตำบลปิงหลวง
๒) ชื่อ-สกุล นายวิเศษ ทิศหน่อ ตำแหน่งทางสังคม กรรมการ ศอช.ต.ปิงหลวง
๓) ชื่อ-สกุล นายจักรภัทร สีมาพุฒ ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำหมู่บ้านศีลธรรม
๔) ชื่อ-สกุล นางสาวนิรมล โกสาวัง ตำแหน่งทางสังคม นักพัฒนาชุมชน อบต.ปิงหลวง
๕) ชื่อ-สกุล นายแสวง อินจ้อด ตำแหน่งทางสังคม อาสาพัฒนาชุมชน
๖) ชื่อ-สกุล พระเกรียงไกร ติขวโร ตำแหน่งทางสังคม เจ้าอาวาสวัดปิงหลวง
๗) ชื่อ-สกุล นางสาวบุณยวีย์ กาวีนุ ตำแหน่งทางสังคม ผอ.รพ.สต.ปิงหลวง
๘) ชื่อ-สกุล นางเกสร สุทธิ ตำแหน่งทางสังคม ผอ.รร.ปิงหลวง
๙) ชื่อ-สกุล นางณิชนันท์ ทิศหน่อ ตำแหน่งทางสังคม หัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนฯ
๑๐) ชื่อ-สกุล นายพยุง เลิศพงษ์สุข ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำทางศาสนา
๑๑) ชื่อ-สกุล นายพยุงศักดิ์ สมปานวัง ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓
๑๒) ชื่อ-สกุล นางกฤตพร ตุ้ยแก้ว ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔
๑๓) ชื่อ-สกุล นางระพีพร บุญรังสี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕
๑๔) ชื่อ-สกุล นางสุรีรัตน์ ภัทธนกิติกุล ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗
๑๕) ชื่อ-สกุล นางจุฑารัตน์ คำฤทธิ์ ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘
๑๖) ชื่อ-สกุล นายรัฐธรรมนูญ หน้อยกลาง ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙
๑๗) ชื่อ-สกุล นางสาวนิ่มนวล บุตรจันทร์ ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน
๑๘) ชื่อ-สกุล นายอดิศักดิ์ ไชยศรีธิ ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

๑.๓ จำนวนครัวเรือน ขยายผลดำเนินการขับเคลื่อนตามโครงการฯ ในระดับตำบล .
มีจำนวน ๗๔๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๙ ของครัวเรือนทั้งหมดในตำบล

๑.๔ โครงการ/กิจกรรมที่ขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑) โครงการสร้างความมั่นคงทางอาหารโดยศูนย์แบ่งปันเมล็ดพันธุ์และต้นกล้าระดับตำบล
๒) โครงการส่งเสริมผู้นำต้นแบบในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร
๓) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ครัวเรือนยากจนในการแบ่งปันสุข “สุขภาพดี”

๒. ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๑ ผลสำเร็จจากการบูรณาการ ที่ทำให้ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑.๑ การสร้างความมั่นคง

๑) มีแหล่งอาหารที่เพียงพอ

๑.๑) ทีมวิทยากรครู ข และครู ข ขยายผล ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบล ดำเนินโครงการสร้างความมั่นคงทางอาหารโดยศูนย์แบ่งปันเมล็ดพันธุ์และต้นกล้าระดับตำบล วัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกครัวเรือนในหมู่บ้าน/ตำบล ได้มีพืชผัก ไม้ผล ไว้บริโภค สามารถพึ่งพาตนเองได้ในยามวิกฤต สร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน

๑.๒) ผู้นำตำบลปิงหลวง มีการส่งเสริมให้ครัวเรือนปลูกพืชผัก ไม้ผล ไว้เพื่อบริโภค โดยมีครัวเรือนร่วมปฏิบัติจริง จำนวน ๗๔๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๙ และยังมีการถนอมอาหารโดยการแปรรูปอย่างง่าย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อไว้สำหรับบริโภคและจำหน่าย

๑.๓) ครัวเรือนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการทำเกษตรผสมผลสาน ทำสวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

๒) การแบ่งปันอาหารในตำบล

จากการส่งเสริมให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ตำบล ได้มีการปลูกผักไว้ในครัวเรือนแล้ว ยังได้ส่งเสริมให้เป็นหมู่บ้าน/ตำบล แห่งการแบ่งปันและแลกเปลี่ยน ผ่านกิจกรรมศูนย์แบ่งปันระดับตำบล บริเวณที่สาธารณะบ้านมะค่างาม หมู่ที่ ๑๐

๒.๑.๒ การสร้างความมั่งคั่ง

๑) การสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๑.๑) กิจกรรมการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ด้านสุขภาพ เป็นการแก้ไขปัญหาครัวเรือนยากจนที่ตกเกณฑ์มิติด้านสุขภาพ ผ่านการบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปิงหลวงและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแกนนำหลักในการดูแลประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน/ตำบล โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องอาหารปลอดภัย เป็นต้น

- กิจกรรมส่งเสริมอาชีพแก่ครัวเรือนยากจน สำหรับครัวเรือนที่ตกเกณฑ์มิติด้านรายได้ เพื่อให้ความรู้แก่ครัวเรือนยากจนได้มีทางเลือกอาชีพที่หลากหลาย สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยการนำหลัก ๓ สร้างทางรอดสังคมไทยมาใช้เพื่อเป็นแนวทาง

๒) แหล่งทุนในชุมชน

กลุ่ม/กองทุนชุมชนที่ภาครัฐสนับสนุนและมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

๑) โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน	จำนวน ๙ หมู่บ้าน
๒) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	จำนวน ๘ กลุ่ม
๓) กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	จำนวน ๒ โครงการ
๔) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	จำนวน ๑๐ กองทุน

๓) ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง

๓.๑) กลุ่มอาชีพ

- เครื่องจักสาน ทำจากไม้ไผ่และหวายที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติเป็นการประยุกต์เลือกนำเอาภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ได้จากไม้ไผ่มาทำเป็นอุปกรณ์ในการทำมาหากินและเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน

- สมุนไพรพื้นบ้าน พ่อแสวง สุทธิ แพทย์พื้นบ้าน ตำบลปิงหลวง โดยแบ่งบริเวณบ้านในการปลูกสมุนไพรที่ใช้ในการปรุงยาและมีการยกระดับโอทอปในจังหวัดน่านด้านสมุนไพรไทยพื้นบ้าน อีกทั้งยังเป็นศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอนาหมื่นอีกด้วย

- ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดดอกหญ้า ทำจากตองกุงหรือหญ้าไม้กวาดเป็นวัสดุที่มีในท้องถิ่นพบขึ้นทั่วไปในท้องที่ในตำบลปิงหลวง เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมของการนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ของชุมชน

- ผลิตภัณฑ์แหนมหมู จากกลุ่มแปรรูปอาหารและขนมบ้านปิงหลวง โดยการรวมกลุ่มของสตรีบ้านปิงหลวง หมู่ที่ ๒ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและจำหน่ายในพื้นที่ตำบลปิงหลวงและตำบลใกล้เคียงด้วยกรรมวิธีการผลิตที่สะอาด ถูกหลักอนามัย

๒.๑.๓ การสร้างความยั่งยืน

๑) การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกัน ส่งผลให้คนในตำบลมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยแต่ละหมู่บ้าน มีครัวเรือนต้นแบบวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่พร้อมให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมให้ความรู้และฝึกทักษะการออม

กิจกรรมการทำน้ำยาอเนกประสงค์

๒) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน

ตำบลปิงหลวงมีศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ตั้งอยู่ที่บ้านมะค่างาม หมู่ที่ ๑๐

๓. ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๑ ท่านคิดว่า **สิ่งที่เกิดขึ้น**เป็นไปตามความ**คาดหวังหรือไม่ อย่างไร**

การดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปตามความคาดหวัง ผู้นำและประชาชนในพื้นที่ตำบลปิงหลวง สามารถพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และพึ่งตนเองได้ ชุมชนเกิดความสามัคคี รู้จักแบ่งปัน มีความมั่นคงทางอาหาร เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และกลุ่มเป้าหมายครัวเรือนยากจน ตลอดจนผู้สูงวัย สามารถสร้างความมั่นคงทางอาหาร ลดรายจ่ายและพึ่งตนเองได้ โดยมีผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างในการสร้างความมั่นคงทางอาหารผ่านกิจกรรม “ผู้นำต้องทำก่อน”

๓.๒ **ปัจจัยความสำเร็จ**ที่ทำให้ผลการดำเนินงานของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ของท่านประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง และเพราะอะไร

- ความเป็นประชาธิปไตย
- ความสามัคคีของผู้นำและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย
- ความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ความภาคภูมิใจ รู้สึกอย่างไร กับสิ่งที่เกิดขึ้น?

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น มาจากความเสียสละของผู้นำที่สามารถสร้างการรับรู้ไปสู่การขยายผลให้ครัวเรือนในพื้นที่ตำบลปิงหลวง ได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดจากการเห็นความสำคัญและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในครัวเรือนพร้อมรับมือต่อความเปลี่ยนแปลง ตลอดจนครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีคลังอาหารในหมู่บ้าน/ตำบล สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และที่สำคัญคือการพึ่งพาตนเอง โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๓.๓ **ปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของกิจกรรม คืออะไรบ้าง และแก้ไขอย่างไร**

ฤดูกาลเพาะปลูกพืชผักแต่ละชนิด ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ความชื้น และปริมาณการใช้น้ำ ทำให้พืชผักบางชนิดไม่สามารถเติบโตได้สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจทำให้มีผลผลิตไม่ได้ตามเป้าหมายเท่าที่ควร จำเป็นต้องเลือกชนิดพืชผักให้เหมาะสมตามฤดูกาล

บางครัวเรือนอาจยังไม่เห็นความสำคัญของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคเองในครัวเรือน ผู้นำจึงต้องมีบทบาทหน้าที่สร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยที่กล่าวมานี้ผู้นำต้องเป็นต้นแบบในการปฏิบัติให้เห็นได้จริงผ่านกิจกรรม “ผู้นำต้องทำก่อน”

๓.๔ **ได้เรียนรู้อะไรบ้าง**กับการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

ผู้นำต้องมีหลักการประสานงานที่ดี เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ และต้องร่วมสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยการต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จนเกิดเป็นความเชื่อมันและศรัทธาในตัวของผู้นำเอง เพื่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ยั่งยืน

๓.๕ **ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ**

ความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนงานโดยอาศัยงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐรวมถึงการบูรณาการงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง และควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไข

พัฒนากรผู้ประสานงาน ในการถอดบทเรียน

ชื่อ-สกุล นายวันฉลอง ถาคำ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน เบอร์โทรศัพท์ ๐๖ ๑๕๑๓ ๘๑๑๑

ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

World
Soil Day